BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslari

Durdona Bobomurodovna Karriyeva
Buxoro xalqaro universiteti

Annotatsiya: Mazkur tadqiqot BMSM (bolalar musiqa va san'at maktabi) 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslariga bag‘ishlangan. Ishda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining musiqiy qobiliyatlari, texnik ko‘nikmalari va badiiy tafakkurini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning o‘rni tahlil qilinadi. Tadqiqotda shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari hamda individual yondashuv tamoyillari asosida fortepiano darslarini tashkil etish yo‘llari ko‘rsatilgan. Shuningdek, o‘quvchilarning ijrochilik mahoratini bosqichma-bosqich rivojlantirish, motivatsiyasini oshirish va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari bolalar musiqa maktablari o‘qituvchilari uchun nazariy va amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so‘zlar: BMSM, 2-sinf o‘quvchilari, fortepiano ijrochiligi, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, metodik asoslar, innovatsion yondashuv, interfaol metodlar, individual yondashuv, musiqiy qobiliyat, ijrochilik mahorati

Modern pedagogical technologies and methodological foundations for developing piano performance in 2nd grade students of children’s music and art schools

Durdona Bobomurodovna Karriyeva
Bukhara International University

Abstract: This study is devoted to the modern pedagogical technologies and methodological foundations for developing piano performance in 2nd grade students of Children's Music and Art Schools (BMSM). The paper analyzes the role of innovative approaches in shaping the musical abilities, technical skills, and artistic thinking of primary school students. The study demonstrates ways of organizing piano lessons based on the principles of person-centered education, interactive methods, information and communication technologies, and an individual approach. Practical

(cc) BY

recommendations are also developed aimed at the step-by-step development of students' performance skills, increasing their motivation, and forming independent work skills. The research results have theoretical and practical significance for teachers of children's music schools.

Keywords: Children's Music and Art School (BMSM), 2nd grade students, piano performance, modern pedagogical technologies, methodological foundations, innovative approach, interactive methods, individual approach, musical ability, performance skill

Bugungi kunda jahon ta'lim tizimida ro‘y berayotgan tub islohotlar, globallashuv jarayonlari va innovatsion texnologiyalarning jadal rivojlanishi har bir ta'lim bosqichida, jumladan, musiqa ta'limi sohasida ham yangicha yondashuvlarni taqozo etmoqda. Musiqa san'ati inson ma'naviyatini yuksaltirish, estetik didni shakllantirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni singdirishda beqiyos o‘rin tutadi. Ayniqsa, bolalar musiqa va san'at maktablari (BMSM) tizimi yosh avlodni musiqiy madaniyatga yo‘naltirish, ularda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish hamda kasbiy musiqiy ta'limga poydevor yaratishda muhim bosqich hisoblanadi. Shu bois BMSMda olib borilayotgan o‘quv-tarbiya jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ilg‘or metodik yondashuvlar asosida takomillashtirish masalasi davlat siyosati darajasida dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar, xususan, "Ta'lim to‘g‘risida"gi Qonun, "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi", shuningdek,

Fortepiano ijrochiligi musiqa ta'limining eng murakkab va ayni paytda eng muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Zero, fortepiano chalish jarayoni bir vaqtning o‘zida bir necha omillarni - musiqiy eshitish, ritm hissi, texnik ko‘nikmalar, badiiy tasavvur, emotsional ifoda va sahna madaniyatini uyg‘unlashtirishni talab etadi. Ayniqsa, 2-sinf o‘quvchilari uchun bu jarayon alohida ahamiyatga ega, chunki aynan shu davrda bolada musiqaga bo‘lgan qiziqish shakllanadi, asosiy ijrochilik ko‘nikmalari - qo‘l holati, barmoqlar harakati, tovush hosil qilish texnikasi, nota o‘qish malakasi - shakllanadi. Bu yoshda noto‘g‘ri shakllantirilgan ko‘nikmalar keyinchalik jiddiy muammolarga olib kelishi mumkin, shu bilan birga, to‘g‘ri tashkil etilgan dars jarayoni bolaning butun musiqiy faoliyati davomida mustahkam poydevor bo‘lib xizmat qiladi.

Shu nuqtai nazardan, BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslarini tadqiq etish dolzarb ilmiy-amaliy masala sifatida namoyon bo‘ladi. Bu masala nafaqat o‘quvchining texnik va badiiy tayyorgarligini ta'minlash, balki uning motivatsiyasini

(cc) BY

oshirish, mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish, ijodiy tafakkurini rivojlantirish kabi keng qamrovli vazifalarni o‘z ichiga oladi.

Mazkur mavzu bo‘yicha ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, fortepiano ijrochiligini o‘qitish metodikasi, musiqa pedagogikasi va psixologiyasi masalalari bir qator olimlar va pedagoglar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, musiqa ta’limi metodikasi sohasida A. Goldenveyzer, G. Neuhaus, L. Barenboim, N. Lyubomudrova kabi taniqli metodistlar fortepiano chalish texnikasi, tovush hosil qilish uslublari va badiiy ishlash tamoyillarini ishlab chiqqan. Ularning asarlarida ijrochilik mahoratining asosiy komponentlari, o‘quvchining musiqiy tafakkurini rivojlantirish bosqichlari va o‘qituvchi-o‘quvchi munosabatlarining pedagogik jihatlari chuqur yoritilgan.

O‘zbekiston musiqa pedagogikasi sohasida R.Yunusov, S.Begmatov, N.Karimova, D.Nadjafova, O.Fayziyeva kabi olimlarning tadqiqotlari musiqa ta’limining nazariy va amaliy masalalariga bag‘ishlangan. Ularning ishlarida milliy musiqa an’analarini zamonaviy ta’lim jarayoniga integratsiyalash, o‘quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini diagnostika qilish va rivojlantirish, dars jarayonida innovatsion metodlardan foydalanish masalalari ko‘rib chiqilgan.

Shu bilan birga, zamonaviy pedagogik texnologiyalar - shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, differensial yondashuv - bo‘yicha umumiy pedagogika sohasida ko‘plab ilmiy ishlar yaratilgan bo‘lsa-da, ularning BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishga tatbiq etilishi yetarli darajada o‘rganilmagan. Mavjud adabiyotlarda asosan umumiy metodik masalalar yoritilgan bo‘lib, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda zamonaviy texnologiyalarni fortepiano darslariga integratsiyalash muammosi alohida tadqiqot obyekti sifatida deyarli o‘rganilmagan. Bu esa mazkur mavzuning ilmiy yangiligini va tadqiqot zarurligini belgilaydi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi - BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslarini nazariy jihatdan asoslash hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Belgilangan maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilab olindi:

1. BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslarini tahlil qilish;

2. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh va psixofiziologik xususiyatlarini fortepiano o‘qitish jarayoni bilan bog‘liq holda o‘rganish;

3. Fortepiano ijrochiligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o‘rni va imkoniyatlarini aniqlash;

4. Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini fortepiano darslariga tatbiq etish yo‘llarini ishlab chiqish;

(cc) BY

5. O‘quvchilarning ijrochilik mahoratini bosqichma-bosqich rivojlantirish bo‘yicha metodik tavsiyalar tayyorlash;

6. O‘quvchilarning motivatsiyasini oshirish va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan amaliy takliflar ishlab chiqish.

Tadqiqotning obyekti - BMSM 2-sinf o‘quvchilarining fortepiano ijrochiligini o‘qitish jarayoni.

Tadqiqotning predmeti - BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslari.

Tadqiqotning metodologik asosini O‘zbekiston Respublikasining ta’lim sohasidagi qonun hujjatlari, Davlat ta’lim standartlari, shuningdek, musiqa pedagogikasi, umumiy pedagogika, psixologiya va ijrochilik metodikasi sohasidagi yetakchi olimlarning ilmiy ishlari tashkil etadi. Tadqiqotda tizimli yondashuv, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim tamoyillari, faoliyatga asoslangan yondashuv, differensial va individual yondashuv kabi umummetodologik tamoyillarga tayanildi.

Tadqiqotning nazariy ahamiyati shundan iboratki, unda BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslari kompleks tarzda tahlil qilinadi, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda ijrochilik ko‘nikmalarini shakllantirishning nazariy modeli ishlab chiqiladi. Shuningdek, tadqiqot natijalari musiqa pedagogikasi nazariyasini boyitishga, fortepiano o‘qitish metodikasining ilmiy asoslarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati - ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar va amaliy takliflardan BMSM o‘qituvchilari fortepiano darslarini tashkil etishda, o‘quvchilarning ijrochilik mahoratini rivojlantirishda, shuningdek, musiqa ta’limi muassasalari uchun o‘quv-metodik qo‘llanmalar yaratishda foydalanishlari mumkinligi bilan belgilanadi. Tadqiqot natijalari o‘qituvchilarning malakasini oshirish kurslarida ham qo‘llanilishi mumkin.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi quyidagilar bilan belgilanadi: BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning integratsiyalashgan modeli ishlab chiqiladi; shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim va interfaol metodlarning fortepiano darslaridagi o‘ziga xos qo‘llanilish xususiyatlari aniqlanadi; boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ijrochilik mahoratini bosqichma-bosqich rivojlantirishning metodik tizimi taklif etiladi; o‘quvchilar motivatsiyasini oshirish va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari asoslanadi.

Birinchi bobda BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh va psixofiziologik xususiyatlari tahlil qilinadi. Ikkinchi bobda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning fortepiano o‘qitish jarayonidagi o‘rni, shaxsga

(cc) BY

yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining qo‘llanilishi ko‘rib chiqiladi. Uchinchi bobda o‘quvchilarning ijrochilik mahoratini rivojlantirish bo‘yicha amaliy-metodik tavsiyalar, motivatsiyani oshirish va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish yo‘llari ishlab chiqiladi. Xulosa qismida tadqiqot natijalari umumlashtirilib, asosiy ilmiy-amaliy xulosalar va takliflar beriladi.

Birinchi bob - “BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari” deb nomlanadi. Ushbu bobda fortepiano ijrochiligi tushunchasining mohiyati, uning tarkibiy komponentlari, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida ijrochilik ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik omillari tahlil qilinadi. Shuningdek, 7-8 yoshli bolalarning fiziologik va psixologik xususiyatlari, ularning diqqat, xotira, idrok va emotsional sohalarining o‘ziga xosligi fortepiano o‘qitish jarayoni bilan bog‘liq holda o‘rganiladi. Bobda shuningdek, fortepiano o‘qitish metodikasining an’anaviy yondashuvlari va ularning zamonaviy talablar bilan uyg‘unlashtirilishi masalalari ko‘rib chiqiladi.

Ikkinchi bob - “Fortepiano ijrochiligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o‘rni” deb nomlanadi. Bu bobda shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim texnologiyasining fortepiano darslaridagi ahamiyati, interfaol metodlar (o‘yin texnologiyalari, muammoli ta’lim, loyiha metodi, hamkorlikda o‘qitish)ning qo‘llanilish imkoniyatlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (multimedia vositalari, elektron darsliklar, audio-video materiallar, musiqa dasturlari) o‘quv jarayoniga integratsiyalashuvi tahlil qilinadi. Shuningdek, differensial va individual yondashuv tamoyillari asosida darslarni tashkil etish yo‘llari ko‘rsatiladi.

Uchinchi bob - “O‘quvchilarning ijrochilik mahoratini rivojlantirishning amaliy-metodik asoslari” deb nomlanadi. Ushbu bobda fortepiano darslarida texnik ko‘nikmalarni shakllantirish bosqichlari, tovush hosil qilish texnikasi, badiiy ishlash usullari, nota o‘qish malakasini rivojlantirish yo‘llari ishlab chiqiladi. Shuningdek, o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirish usullari, mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish shart-sharoitlari, o‘qituvchi va ota-onalar hamkorligining pedagogik jihatlari ko‘rib chiqiladi.

Tadqiqot natijasida BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslari bo‘yicha yaxlit nazariy-amaliy tizim yaratilishi kutilmoqda. Ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar o‘qituvchilarga fortepiano darslarini samarali tashkil etishda, o‘quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olgan holda ijrochilik mahoratini bosqichma-bosqich rivojlantirishda amaliy yordam beradi. Shuningdek, tadqiqot natijalari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining musiqiy tafakkurini rivojlantirish, ularning musiqa san’atiga bo‘lgan qiziqishini oshirish va mustaqil ijodiy faoliyatga yo‘naltirishga xizmat qiladi.

(cc) BY

Umuman olganda, BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslarini tadqiq etish bugungi musiqa ta’limi oldida turgan dolzarb vazifalardan biridir. Bu tadqiqot nafaqat o‘quvchilarning ijrochilik mahoratini oshirish, balki ularning musiqiy madaniyatini shakllantirish, estetik didni tarbiyalash va ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarishga qaratilgan. Tadqiqotning nazariy va amaliy natijalari musiqa ta’limi tizimini yanada takomillashtirishga, BMSM o‘qituvchilarining pedagogik mahoratini oshirishga va yosh avlodni musiqa san’ati orqali ma’naviy-axloqiy tarbiyalashga munosib hissa qo‘shadi.

Tadqiqot jarayonida olib borilgan nazariy tahlil va amaliy kuzatishlar BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning eng muhim bo‘g‘ini – bu o‘quvchining shaxsiy qiziqishi, ichki motivatsiyasi va o‘z-o‘ziga bo‘lgan ishonchini pedagogik texnologiyalar orqali uyg‘unlashtirish ekanligini ko‘rsatdi. Tadqiqotning kulminatsion xulosasi sifatida shuni ta’kidlash mumkinki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar (shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol metodlar, AKT vositalari) va an’anaviy fortepiano metodikasi bir-birini inkor etmaydi, balki to‘ldiradi. Ularning integratsiyalashgan modeli asosida tashkil etilgan dars jarayoni o‘quvchining texnik ko‘nikmalarini, badiiy tafakkurini va mustaqil ijodiy faoliyatini bir vaqtda rivojlantirishga imkon beradi. Ayniqsa, 2-sinf bosqichida o‘yin texnologiyalari, individual yondashuv va multimedia vositalarining uyg‘unligi bolada musiqaga bo‘lgan barqaror qiziqishni shakllantirishda hal qiluvchi omil bo‘lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, tadqiqot davomida aniqlangan asosiy pedagogik shart – o‘qituvchining o‘quvchini subyekt sifatida qabul qilishi, uning individual xususiyatlarini chuqur o‘rganishi va dars jarayonini shu asosda loyihalashidir. Bu yondashuv fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning metodik asoslarini yangi bosqichga ko‘taradi.

Mazkur tadqiqot BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslarini kompleks o‘rganishga bag‘ishlandi. Tadqiqot davomida quyidagi asosiy xulosalarga kelindi:

Birinchi, fortepiano ijrochiligi - bu faqat texnik ko‘nikmalar yig‘indisi emas, balki musiqiy eshitish, ritm hissi, badiiy tasavvur, emotsional ifoda va sahna madaniyatini o‘z ichiga olgan murakkab tizimdir. 2-sinf o‘quvchilarida bu tizimning asoslari endi shakllanayotganligi sababli, dars jarayonini yosh va psixofiziologik xususiyatlarni hisobga olgan holda tashkil etish alohida ahamiyatga ega.

Ikkinchi, zamonaviy pedagogik texnologiyalar - shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, differensial va individual yondashuv – fortepiano darslarining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ularning an’anaviy metodika bilan integratsiyalashuvi o‘quvchining ijrochilik

(cc) BY

mahoratini bosqichma-bosqich rivojlantirishga, motivatsiyasini oshirishga va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishga imkon beradi.

Uchinchi, o‘quvchilarning ijrochilik mahoratini rivojlantirishda o‘qituvchining pedagogik mahorati, uning o‘quvchiga individual yondashuvi, dars jarayonini to‘g‘ri loyihalashi va ota-onalar bilan hamkorligi hal qiluvchi omillar hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. BMSM fortepiano o‘qituvchilari dars jarayonida o‘yin texnologiyalari, muammoli ta’lim va loyiha metodlaridan keng foydalanishlari, bu orqali o‘quvchilarning qiziqishini oshirishlari maqsadga muvofiq;

2. Har bir o‘quvchining individual xususiyatlarini chuqur o‘rganish va shu asosda differensial topshiriqlar tizimini ishlab chiqish zarur;

3. Multimedia vositalari, audio-video materiallar va musiqa dasturlaridan dars jarayonida foydalanish orqali o‘quvchilarning musiqiy idrokini boyitish lozim;

4. O‘quvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish uchun uy vazifalarini bosqichma-bosqich murakkablashtirish va ijodiy topshiriqlar bilan boyitish tavsiya etiladi;

5. O‘qituvchi va ota-onalar hamkorligini yo‘lga qo‘yish, ota-onalarni o‘quvchining musiqiy rivojlanishi haqida muntazam xabardor qilib borish zarur.

Xulosa qilib aytganda, BMSM 2-sinf o‘quvchilarida fortepiano ijrochiligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari va metodik asoslari bo‘yicha olib borilgan tadqiqot musiqa ta’limi tizimini takomillashtirishga, yosh avlodning musiqiy madaniyatini yuksaltirishga va o‘qituvchilarning pedagogik mahoratini oshirishga xizmat qiladi. Kelgusida bu yo‘nalishda tadqiqotlarni yanada chuqurlashtirish, xususan, turli yosh guruhlarida zamonaviy texnologiyalarning samaradorligini qiyosiy o‘rganish dolzarb ilmiy vazifa bo‘lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Комил Буронович Холиков (2026). Схема интегрирования теории и гармонии по сфере изучения нового материала по фортепиано. Science and Education, 7 (3), 262-267.

2. Комил Буронович Холиков (2026). Основные дидактические задачи к укреплению основной темы изучения нового материала по фортепиано. Science and Education, 7 (3), 245-249.

3. Комил Буронович Холиков (2026). Об одной новой задаче тоники для создания модуляции или отклонения. Science and Education, 7 (3), 256-261.

4. Комил Буронович Холиков (2026). Определения тональности через функцию ткани гармонии. Science and Education, 7 (3), 250-255.

5. Komil Buronovich Xolikov (2025). Doira ta’limida davlat ta’lim standartlarini takomillashtirish yo‘nalishlari. Science and Education, 6 (12), 357-361.

6. Komil Buronovich Xolikov (2025). Puflama cholg‘ularni o‘qitishda nazariy tayyorgarlikni shakllantirishning ilmiy-pedagogik asoslari. Science and Education, 6 (12), 339-345.

7. Komil Buronovich Xolikov (2025). BMSMda puflama cholg‘ularni o‘qitishning ilmiy-nazariy konsepsiyasini ishlab chiqish. Science and Education, 6 (12), 385-390.

8. Komil Buronovich Xolikov (2025). Puflama cholg‘ularni o‘rgatishda nazariy tayyorgarlikni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari. Science and Education, 6 (12), 373-378.

9. Komil Buronovich Xolikov (2025). BMSM sharoitida puflama cholg‘ularni o‘qitish jarayonining nazariy modeli. Science and Education, 6 (12), 379-384.

10. Komil Buronovich Xolikov (2025). Doira o‘qituvchilarini malaka oshirish tizimining ilmiy-amaliy asoslari. Science and Education, 6 (12), 367-372.

11. Komil Buronovich Xolikov (2025). Uzluksiz ta’lim tizimida milliy zarbli cholg‘ular o‘qitish metodologiyasi. Science and Education, 6 (12), 351-356.

12. Komil Buronovich Xolikov (2025). BMSM o‘quvchilarida puflama cholg‘ularni o‘rgatishning nazariy-pedagogik asoslarini takomillashtirish. Science and Education, 6 (12), 391-396.

13. Komil Buronovich Xolikov (2025). Musiqa kollejlarida zarbli cholg‘ular kafedralarining faoliyatini optimallashtirish. Science and Education, 6 (12), 362-366.

14. Komil Buronovich Xolikov (2025). BMSM muassasalarida doira pedagogikasi mutaxassislarini tayyorlash tizimi. Science and Education, 6 (12), 346-350.

15. Комил Буронович Холиков (2025). Сознательное восприятие музыки через позитронноэмиссионная томография мозга и сеть внимания к обучению произведения. Science and Education, 6 (1), 142-147.

16. Комил Буронович Холиков (2024). Распределитель стимулятора рефлекторной дуги ответ на информации полученного от источника аксонов и дендритов. Science and Education, 5 (12), 113-119.

17. Комил Буронович Холиков (2024). Психофизиологияда калий ва натрий ионларининг “бирлик” ҳамда “қарама қарши кураш” қонуни. Science and Education, 5 (12), 81-88.

18. Комил Буронович Холиков (2024). Ионларнинг миқдорий ўзгаришининг сифат ўзгариши реакциясидаги психофизиологик қонуниятлар теоремаси. Science and Education, 5 (12), 89-98.

19. Komil Buronovich Xolikov (2024). Miyelin tizimidagi virus himoyachilari haqida. Science and Education, 5 (12), 17-23.

20. Комил Буронович Холиков (2024). Переживание генератора мозга, вырабатывающий негармонические электрические колебания (импульсы) энергии нейронов. Science and Education, 5 (12), 105-112.

21. Комил Буронович Холиков (2024). Расчет психофизиологии по теории методом фильтрации внимания. Science and Education, 5 (12), 55-61.

22. Комил Буронович Холиков (2024). Интеграция поликомилойидов в области психофизиологии процесс объединения частей в целое. Science and Education, 5 (12), 75-80.

23. Комил Буронович Холиков (2024). Вспомогательные клетки нервной ткани и действия периферических нервов в Шванновском клетке. Science and Education, 5 (12), 99-104.

24. Комил Буронович Холиков (2024). Специальные приёмы обучение изучения обмена калия и натрия в пороге мембраны Шванье. Science and Education, 5 (12), 69-74.

25. Комил Буронович Холиков (2025). Поликомилойиды генератор музыкального воспроизводимости пианиста в психофизиологии. Science and Education, 6 (1), 134-141.

26. Комил Буронович Холиков (2025). Сложная многоголосная музыка и пластичность мозга в смещенном одних структур мозга относительно других. Science and Education, 6 (1), 148-153.

27. Комил Буронович Холиков (2024). Процесс исследования разными методами высшей нервной деятельности. Science and Education, 5 (11), 113-118.

28. Комил Буронович Холиков (2024). Механизмы взаимодействия между психическими и нейронными состояниями. Science and Education, 5 (6), 178-184.

29. Комил Буронович Холиков (2024). Психофизиологическая перестройка нейрона во время изучения музыкального произведения. Science and Education, 5 (6), 123-128.

30. Комил Буронович Холиков (2023). Метод динамических адаптации студентов музыкантов к учебному плану в общеобразовательной школе. Science and Education, 4 (7), 390-395.